

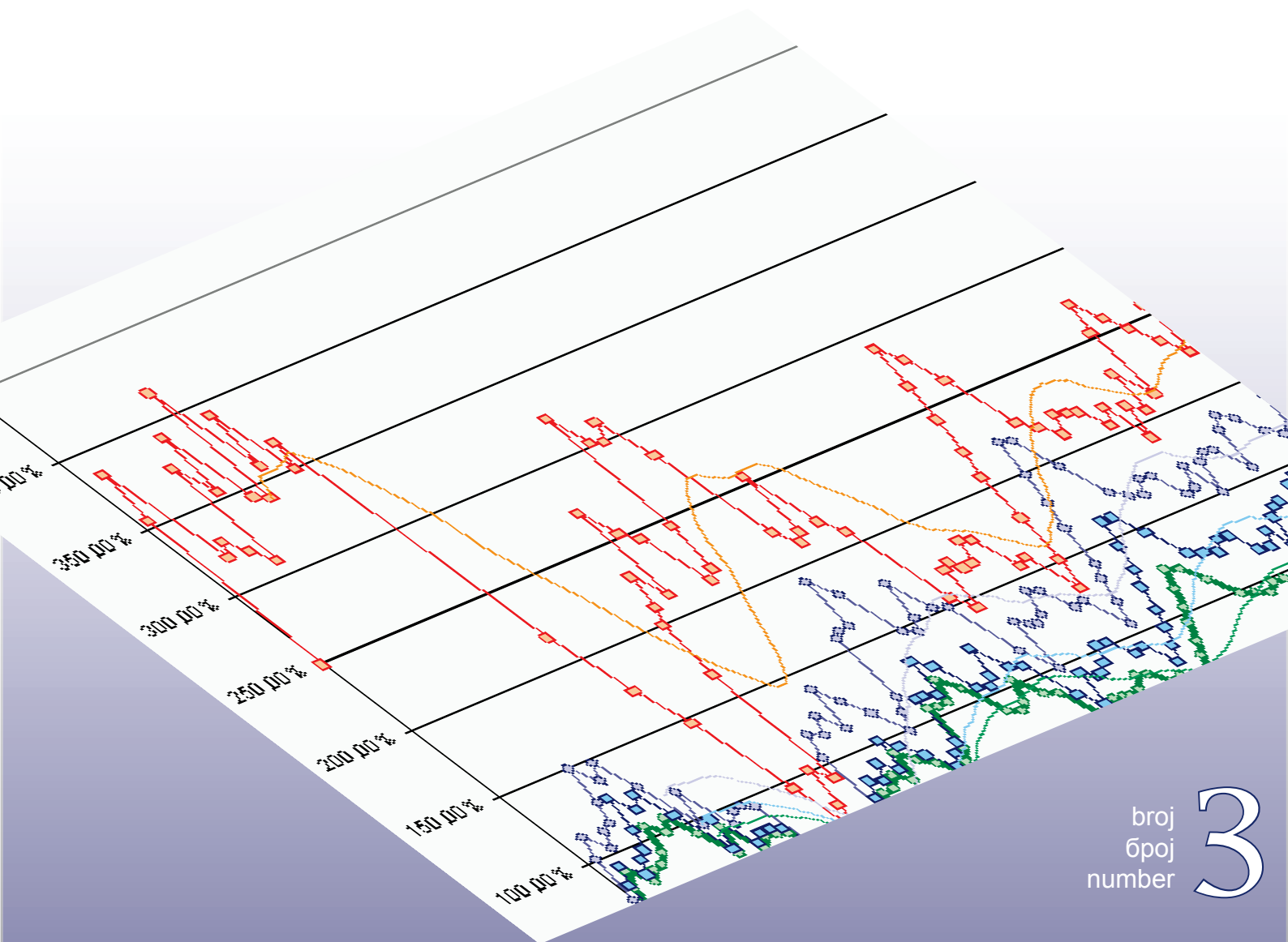
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за индиректно
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number

3

• Oktobar 2005 • Listopad 2005 • Октобар 2005 • October 2005 •

*Бр. 3, октобар 2005, година I***Уз овај број...**

Фискални савјет БиХ (ФС) је на посљедњој сједници донио фискалне смјернице и одлуке значајне за израду буџета државе и ентитета, а које имају утицај на буџете и финансирање нижих нивоа управе. О одлукама ФС БиХ више у осврту проф. др. Шпана, експерта ММФ-а који је задужен за упоставу ФС.

Имплементација новог система опорезивања ПДВ-ом захтијевала је дубоке реформе фискалног система БиХ. Ова година представља прелазни период – извршен је пренос надлежности у прикупљању индиректних пореза са ентитета на државу, у примјени су државни закони о порезу на промет и акцизама, успостављен је Јединствени рачун и механизам финансирања државе и ентитета. 1. јануара 2006.г. порез на промет одлази у историју. Увођењем ПДВ-а и укидањем пореза на промет отвара се велики проблем финансирања нижих нивоа управе (кантона и општина) које остају без великог дијела прихода. Одјељење у овом броју разматра модалитете нове методологије расподјеле индиректних пореза са Јединственог рачуна.

Фискална реформа је захтијевала и нови приступ изради макрофискалних пројекција прихода нивоа управе. Будући да индиректни порези имају велики удио у укупним приходима у поступку израде пројекција прихода за 2006.г. посебна пажња је дата дефинисању полазишта и методологије пројекције индиректних пореза, укључујући и ПДВ-е. Одјељење у овом објављује пројекције индиректних пореза за нивое државе, ентитета и опште владе у БиХ које су усвојене од стране Фискалног савјета БиХ.

Настављамо са објавом консолидованих извјештаја за државну и ентитетске владе на мјесечном нивоу. У складу са динамиком прилива података од министарстава финансија у овом броју су презентовани консолидовани извјештаји за девет мјесеци ове године. У склопу сталне рубрике нашег билтена, презентоваћемо вам анализу прилива прихода на Јединствени рачун УНО са поређењем са истим периодом 2004.г.

мр.сц. Динка Антић
шеф Одјељења – супервизор

Садржај:

Актуелно – сједница Националног фискалног вијећа	2
Тема броја – Расподјела прихода са јединственог рачуна	3
Пројекција индиректних пореза за процјене буџета 2006. год. у БиХ	6
Мјесечни консолидирани извјештаји за период јануар – септембар 2005. године	11
Јединствени рачун УИО	12
Из рада одјељења	13

Актуелно - Национални фискални савјет донио одлуке о фискалним циљевима

Национални фискални савјет, темељ нове фискалне архитектуре Босне и Херцеговине, донијело је кључне одлуке на сједници одржаној 27.10.2005. Под предсједавањем премијера Босне и Херцеговине, г-дина Аднана Терзића, Савјет се сложио око важних фискалних циљева који ће послужити као водила за припрему буџета 2006 владама и парламентима државе, ентитета и Брчког. Путем ентитетских буџета одлуке Националног фискалног вијећа ће се одразити на буџете кантона и општина.

Макроекономски оквир. По први пут у свом кратком постојању, Национални фискални савјет је размотрио макроекономски оквир припремљен од стране државне институције Јединице за економску политику и планирање (EPPU), те исти оквир користио као почетну основу за процјену јавних прихода. Са очекиваним јаким растом извоза и улагања, раст БДП-а по тржишним цијенама требао би задржати повећање од 8.4% у сљедећој години. Очекује се да ће приватна потрошња према текућим цијенама задржати годишњу стопу повећања од 6.3%. Раст извоза ће бити значајно већи од раста увоза. Под овим условима, очекује се даље побољшање макроекономске слике економије.

Процјене прихода. Процјене укупних јавних прихода базираних на овим пројекцијама представљају повећање од 8.6%. Није било изненађујуће да се дискусија Националног фискалног савјета фокусира на индиректне порезе који се убиру путем Јединственог рачуна. Национални фискални савјет се сложио око припреме консолидованих јавних буџета према процјенама за Јединствени рачун које је израдило Одјељење за макроекономску анализу. Очекује се укупан приход од 3,503 милиона КМ у 2006 (искључујући заостали порез на промет). Овај износ укључује ПДВ у износу од 1,864 милиона КМ (деталје о процјенама прихода можете прочитати у чланку „Пројекције индиректних пореза“ у овом билтену).

Државни удио са Јединственог рачуна. Према закону држава има право на удио са Јединственог рачуна, а како би финансира своје административне расходе који нису покривени сопственим приходима. С обзиром да се расходи државе повећавају путем трансфера надлежности са ентитета, одлука о државном удјелу са Јединственог рачуна се показала као посебно тешка и контраверзна. Национални фискални савјет се на крају сложио са приједлогом Одјељења за макроекономску анализу да се изврши трансфер од 305 милиона КМ на државни буџет за 2006 под одређеним условима.

Буџет за одбрану. Још једна важна одлука Националног фискалног савјета односи се на буџет за одбрану, који ће преузети држава почевши од 2006. Национални фискални савјет је заузео став да трансфер надлежности треба да буде неутралан за буџете ентитета чиме се јавља недостатак средстава у складу са процјенама министарства одбране. Пронађен је компромис гдје су се ентитети сложили одвојити још 10 милиона КМ за државни буџет.

Примарни буџетски суфицит. У контексту преговора са ММФ-ом о stand by аранжману, власти су се сложиле формирати примарни буџетски суфицит 1.5% од службеног БДП-а у 2006. Национални фискални савјет је потврдио подршку овоме циљу, те је расправљало о начинима расподјеле овог износа на ентитете и дистрикт. Укупни износ примарног буџетског суфицита је фиксиран на нешто мање од 200 милиона КМ и усвојен је приједлог предсједавајућег у вези расподјеле овог износа. Свеукупно, резултат ове историјске сједнице Националног фискалног савјета је одређење власти да ефективно координирају фискалне политике и обједине снаге код припрема буџета. Национални фискални савјет је пронашло свој начин дјеловања и утврдило своју улогу виталне институције за координације политика у децентрализованом оквиру власти какав постоји у Босни и Херцеговини.

Paul Bernd Spahn
Macro Fiscal Advisor

Тема броја: Расподјела прихода са Јединственог рачуна

(пише: Огњен Ђукић, макроекономиста у Одјељењу)

Пренос надлежности и потреба за расподјелом

Закон о порезу на додату вриједност (Закон о ПДВ-у) ће ступити на снагу 1.1.2006. године када уједно престаје примјена досадашњег пореза на промет производа и услуга. Са тим датумом одговорност за прикупљање ПДВ-а и свих осталих индиректних пореза ће бити у рукама Управе за индиректно опорезивање (у даљем тексту Управа) што ће чинити посљедњу фазу у процесу преношења надлежности за прикупљање индиректних пореза са ентитетских пореских управа на ову институцију.

Претходни корак у овом процесу је почео 1.1. 2005. године када је Управа од ентитетских пореских служби преузела одговорност за прикупљање једног дијела индиректних пореза¹. У складу с тим је успостављен и Јединствени рачун који служи за прикупљање, евиденцију, држање и расподјелу ових прихода према држави, ентитетима и Брчко Дистрикту (БД) и за финансирање минималне резерве (рефундирање поврата).

Након преусмјерења уплаћивања дијела индиректних пореза са ентитетских рачуна на Јединствени рачун долази до потребе за дефинисањем методологије расподјеле ових прихода између њихових корисника - државе, ентитета и БД-а. Систем расподјеле са Јединственог рачуна дефинисан је Законом и базира се на сљедећим принципима:

- Од укупног износа за расподјелу одузима се дио за финансирање минималне резерве и дио за алиментирање државног буџета.
- Преостали дио се дијели између ентитета и БД-а на основу њихових удјела у крајњој потрошњи. Удјели у крајњој потрошњи се израчунавају на основу података о прикупљеном порезу.
- Износи за финансирање вањског дуга се одузимају од ентитетских удјела.

Према Закону коефицијенти расподјеле се утврђују мјесечно, а ревизија коефицијената треба да се врши сваких шест мјесеци до ступања на снагу Закона о ПДВ-у. У протеклом периоду од успостављања Јединственог рачуна до данас у примјени су коефицијенти дозначавања утврђени крајем 2004.г.

Расподјела на ниже нивое власти

Расподјела индиректних пореза на ниже нивое власти, као и свих осталих пореза, спада под надлежност ентитета (и кантона у Федерацији). Све до увођења Јединственог рачуна 1. јануара 2005. године, расподјелу индиректних пореза у ентитетима је било могуће вршити по принципу поријекла пореза. То значи да је за сваку уплату пореза на промет било могуће утврдити општину њеног поријекла, што је омогућавало да се порез на промет „врати“ општини у одређеном износу, тј. да се подјели у одређеном омјеру између општине и кантона (у Федерацији²) или општине и ентитетске владе (у РС).

Али у 2005. години овај принцип више није био примјенљив за индиректне порезе који су прешли под контролу Управе јер ентитети више нису посједовали информацију о општинама поријекла за ове приходе. Према томе, ентитети су у 2005. години морали прибјећи новој методи расподјеле која се за сада углавном базира на примјени односа расподјеле из прошле године.

¹ Порез на промет на акцизне производе, акцизе, царине и остале увозне дацбине.

² Изузев Кантона Сарајево који припадајуће општине финансира кроз грантове и диобу пореза на имовину.

Нова методологија?

Након ступања на снагу Закона о ПДВ-у коефицијенти расподеле средстава са Јединственог рачуна израчунаваће се на бази удјела ентитета и БД у крајњој потрошњи приказаној у пријавама ПДВ-а.

Међутим, Расподела прихода према кантонима и општинама по принципу поријекла неће бити примјенљива ни након увођења ПДВ-а, што значи да ће ентитети неминовно морати дефинисати нову методологију расподеле.

Такође је познато да постоје значајне разлике између ПДВ-а и пореза на промет, почевши од разлика у пореској основици па до саме методологије примјене и мјеста наплате. Из овог произилази питање да ли је примјена фиксних историјских односа за расподелу средстава са Јединственог рачуна и након увођења ПДВ-а реална и да ли би одговарала новонасталим условима.

У сваком случају, дефинисање нове методологије и нових критерија расподеле прихода са Јединственог рачуна између ентитета и под-ентитетских нивоа власти остаје отворено питање које тражи хитан одговор.

У овај процес је активно укључен Пројекат управне одговорности (GAP) финансиран од стране USAID-а и SIDA-е. Непостојање дефинисаног концепта расподеле за наредну годину, уз велике структурне реформе као што је увођење ПДВ-а, стварају неизвјесност у процесу буџетског планирања који би у ово доба године већ требало да буде у својој завршној фази.

Дефинисање нове методологије расподеле је комплексно питање при којем треба имати на уму сљедеће чињенице:

1. Порез на промет представља **најзначајнији појединачни приход** за под-ентитетске власти у БиХ. Према подацима GAP-а³, у Федерацији БиХ и РС овај порез је сачињавао 21% и 51% укупних општинских прихода у 2003. години респективно, док је овај порез у кантоналним буџетима сачињавао 63% укупних прихода. Према томе, свака нова методологија расподеле ће имати значајан утицај на финансијску позицију ових нивоа власти.

2. **Принцип расподеле на под-ентитетске нивое власти према поријеклу пореза више неће бити могућ.** У принципу, ентитетске власти се налазе у позицији да бирају између двије основне опције:

- Да задрже историјске односе расподеле, који, објективно посматрано, могу послужити само као привремено рјешење. Ово је због тога што фиксирани односи расподеле не прате промјене у финансијским потребама одређених области (општина или кантона). Овакво стање стимулише миграцију становништва из „сиромашнијих“ у „богатије“ регије што доводи до повећања неуједначености у њиховом развоју.
- Да дефинишу и примјене друге критерије расподеле. Дефинисање нових критерија би пружило могућност стварања директније везе између обавеза одређеног нивоа власти и његовог финансирања. Као критерији су предложени различити индикатори потреба за финансирањем, као што су популација, број ученика, површина територије итд.

3. У досадашњем финансирању под-ентитетских нивоа власти постоји **изражена вертикална и хоризонтална неуједначеност.**

³ "Policy briefing book", 4-5. 5.2005.г., GAP

Под вертикалном неуједначеношћу подразумијевамо постојање неусклађености у финансирању различитих нивоа власти између административних јединица. На примјер, подаци GAP-а из истог извора сугеришу да између два ентитета постоји значајна неуједначеност у финансирању општинског нивоа власти⁴.

Под хоризонталном неуједначеношћу подразумијевамо постојање неусклађености у финансирању јединица на истом нивоу власти. Тако на општинском нивоу у БиХ имамо велике неједнакости у јавним приходима по глави становника. GAP-ови подаци биљеже и примјер да се приходи општина по глави становника између двије општине у истом кантону разликују и више од двадесет пута.

Из овога је лако закључити да је систем ублажавања хоризонталних неједнакости у БиХ веома слаб. Према томе, увођење нове методологије расподјеле представља јединствену прилику да се ове неједнакости умање што би било од великог значаја за неразвијена подручја која се у тренутном систему расподјеле налазе у „зачараном кругу сиромаштва“.

Са друге стране, нове формуле расподјеле се могу дизајнирати на тај начина да се „богатије“ општине заштите од смањења својих прихода у апсолутним износима. Један од начина је да се нови односи расподјеле уводе постепено кроз договорени прелазни период, гдје би приходи „сиромашних“ општина расли брже од прихода „богатих“ све док се не постигну нови релативни односи.

4. Изједначавање неуједначености у финансирању из претходне тачке поспјешују **избалансиран економски и социјални развој** земље што пружа вишеструке предности. Неке од тих предности су:

- Дестимулисање концентрације становништва у један или више регионалних центара и њихове оптерећености.
- Поспјешивање равномјерног искориштења развојних потенцијала.
- Унапређење инфраструктурних капацитета у слабије развијеним подручјима.
- Убрзање развоја кроз синергијски ефекат за земљу у цјелини. Развој неразвијених подручја има велике позитивне ефекте и на развој развијених регија.

5. **Надлежности општина нису исте у свим кантонима.** Ово би требало имати у виду при дефинисању нове методологије расподјеле. Једно од могућих рјешења је увођење додатних критерија за расподјелу који би ближе усагласили расподјелу средстава са стварним трошковним оптерећењима општина која произилазе из њихових обавеза.

6. **Нови систем би могао равноправније расподијелити ризик** од подбацавања индиректних прихода на различите нивое власти. Према тренутним законским рјешењима, постоји опасност да би се, у случају остварења слабијих прихода од индиректних пореза, развила тенденција да се терет оваквог финансијског шока пребаци на најниже нивое власти, прије свега општине. Нови транспарентнији систем, са детаљно дефинисаним критеријима расподјеле би отежао овај процес.

⁴ GAP наводи да су општински приходи у Федарцији у 2003. години сачињавали 11% укупног прихода јавног сектора (искључујући здравствене и пензионе фондове) или око 3% друштвеног бруто производа (ДБП) Федерације, док су општински приходи у РС сачињавали 21% јавног сектора или 8% ДБП-а РС-а.

Пројекција индиректних пореза за процјене буџета 2006 год. у БиХ

(пише: Paul Bernd Spahn, Macro Fiscal Advisor)

1.1.2006. ће бити означен великим бројем важних институционалних промјена у Босни и Херцеговини. У свјетлу тренутних припрема буџета, доћи ће до значајних помјерања у преносу одговорности за расходе између нивоа власти укључујући кантоне. Биће и политиком изазваних шокова путем повећања државног буџета, формирања примарног буџетског суфицита; индиректни порези ће се уплаћивати на Јединствени рачун; на снагу ће ступити важне пореске реформе. Замјена пореза на промет са ПДВ-ом ће имати значајне посљедице за економију и јавне буџете. Одјељење за макроекономску анализу је већ раније писало о економским и социјалним ефектима ПДВ-а (види ОМА билтени бр. 1 и 2), другим ефектима новог пореског система – као што је утицај на међувладине фискалне односе – о чему се говори у овом броју (види стр. "3, 4, и 5").

Нова методологија за прогнозу прихода.

Чињеница да су неки индиректни порези прешли под надлежност Управе за индиректно опорезивање у 2005. док су други остали на ентитетском нивоу је узроковала структуралне прекиде у временским серијама, што њихову анализу чини комплекснијом. Процјена прилива ПДВ-а захтијева нову методологију предвиђања јер је основица овог пореза структурално другачија од пореза на промет. Одјељење за макроекономску анализу је развило нови приступ у предвиђању индиректних пореза за остатак 2005. и сљедећу буџетску годину, а резултати су презентовани у наставку текста. За усвојену методологију потребно је дати нека објашњења.

Индиректни порези осим ПДВ-а. Пројекције су у почетку биле базиране само на макроекономским подацима; њихова стопа раста је била везана за БДП или његове компоненте са специфичном еластичношћу за сваку врсту пореза. Ово се морало исправити у контексту ефективне наплате пореза у 2005. Исправке су се односиле на мјесечне приходе наплаћене у ентитетима (од јануара до јуна) и Управе за индиректно опорезивање (од јануара до августа). Прилагођавања се врше континуирано у складу са расположивошћу нових података.

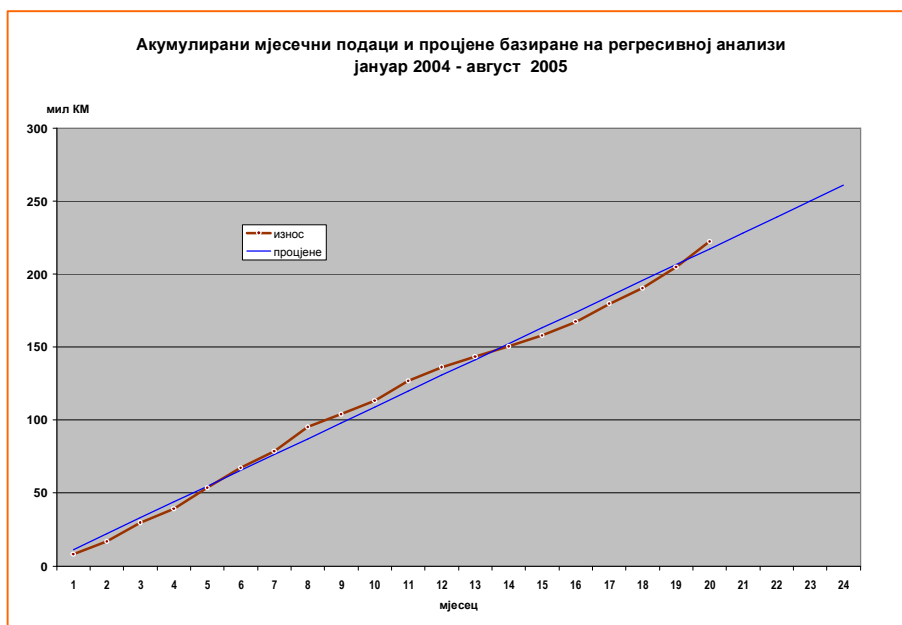
Три аспекта одређују мјесечна ажурирања пројецираних пореза:

- (1) тренд;
- (2) сезонски утицај и
- (3) институционалне промјене, а посебно промјене у пореском закону.

(1) Тренд се обично веже за макроекономске параметре као што су реална активност и цијене. Подаци из прошлих и текућих година су кориштени како би добили мјесечни тренд података који је анализиран помоћу регресивне анализе. Ово, *интер алиа*, омогућава успостављање пореског еластичитета и утврђивање структуралних прекида. Екстраполација регресивне једначине резултира успостављањем мјере за пореско предвиђање, уз претпоставку да ће структурални параметри процијењени на основу прошлих трендова остати такви и убудуће. Анализа је извршена уз кориштење статистичких тестова и графичких анализа.

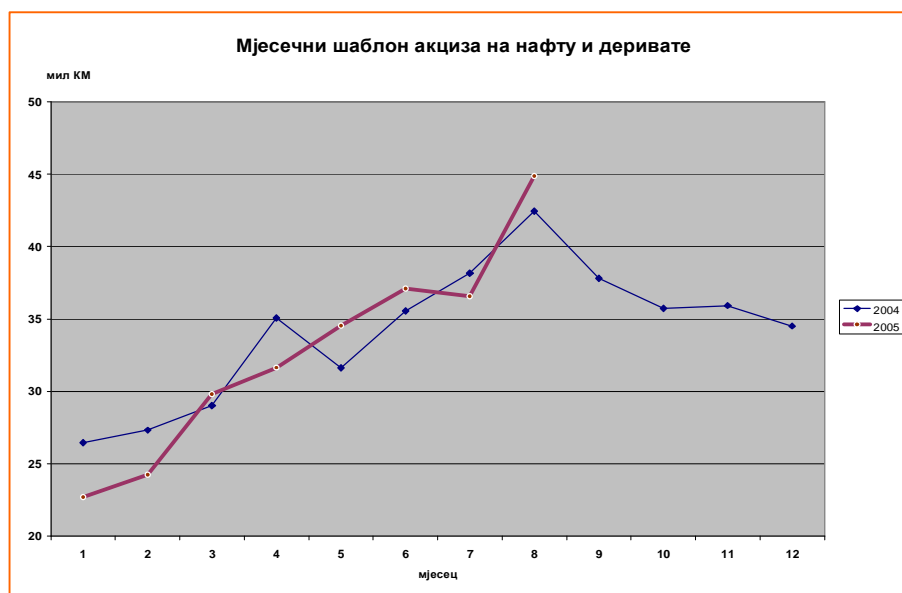
Дат је примјер за порез на промет на домаће акцизне робе у Босни и Херцеговини.

У неким случајевима неопходно је направити разлику између цјеновних и количинских реакција пореза, нпр. минерална уља која се базирају на волумену, а не вриједности.

Графикон 1. Акумулирани мјесечни подаци и процјене јануар 2004 – август 2005

(2) Прилагођавања која укључују мјесечне податке о ефективној наплати пореза захтијевају анализу сезонских шаблона. Графикон мјесечне наплате пореза за различите године открива постојање сезонског шаблона, а њихова корелација се може статистички провјерити. Дат је примјер за порез на промет нафте и нафтних деривата у Босни и Херцеговини.

Графикон 2. Мјесечни шаблон акциза на нафту и деривате

Гдје постоји овакав шаблон (што је углавном вриједи и за већину пореза са Јединственог рачуна), могуће је извршити екстраполацију за остале мјесеце у години, а на основу постојећих мјесечних података за исту годину узевши у обзир компоненту тренда. Корисно је погледати оба метода: екстраполацију тренда за текућу годину и комплетирање мјесечних података претпостављајући константан мјесечни шаблон. Уколико постоји значајније неслагање између пројекција онда је потребно извршити детаљнију анализу.

(3) Институционални прекиди и специфични фактори комплицирају предвиђање пореза, али и за то постоје методе. Нпр. садашња пореска предвиђања морала су укључити пренос надлежности са пореских управа ентитета на Управу за индиректно опорезивање, а што захтјева одговарајуће исправке за пријенос заосталог пореза. На царинске даџбине утичу посебни услови као што су формирање слободних зона и уједначавање тарифа. На неке порезе ће утицати промјене закона у вези са пореском основицом и стопама. То је било неопходно код пореза на духанске прерађевине, нпр. гдје је стопа пореза значајно повећана почетком ове године.

Пројекција ПДВ-а. Као што је већ речено пројекција ПДВ-а захтјева сасвим нови начин јер екстраполација постојећих пореза не долази у обзир. Усвојена методологија за циљ има дефинисање потенцијалне пореске основице ПДВ-а на основу структуралних макро података преузетих из макроекономског оквира Јединице за економско планирање и политику (ЕППУ). Главни елементи су сљедећи:

- ПДВ се у основи убире на приватну потрошњу тако да је логично за почетну основу узети овај агрегат из Националних рачуна. Међутим, приватна потрошња обрачуната за БДП укључује компоненте које нису опорезоване као што су потрошња у природи, камата на потрошачки кредит или претпостављени износ ренте за издавање. Приватна потрошња по тржишним цијенама укључује индиректне порезе (укључујући и процјену ПДВ-а) минус владине субвенције, што се мора одузети да би се добила нето пореска основица потрошње. ПДВ се обрачунава на пореску основицу која укључује царину и акцизу, а што се мора поново укључити како би дефинисали одговарајућу основицу..
- Закон о ПДВ-у изузима одређени број ставки потрошње које се морају процијенити и одбити од основице. Ово укључује, *интер алиа*, поштанске услуге, финансијске услуге, образовање, здравствене и социјалне услуге. Оне су процијењене са производне стране Националних рачуна. Послије ових исправки долазимо до опорезиве основице потрошње. Међутим, од пореза изузети сектори не формирају дио ПДВ-е система што имплицира да не могу тражити ПДВ-е на своје инпуте. Сукладно томе ће се повећати ефективна основица ПДВ-а. Како се није могло извршити истраживање структуре од пореза изузетих сектора, исправке у процентуалном облику представљају чисту претпоставку.
- Иако се ПДВ-е односи на приватну потрошњу, обрачунава се и на друге агрегатне ставке расхода. Ово вриједи за улагања од пореза изузетих агената, већином у сектору изградње стамбених објеката, као и за неке владине набавке роба и услуга те јавне инвестиције. Ове компоненте се могу процијенити путем Националних рачуна са неким исправкама у складу са међународним искуством. Укључивање ових ствари ће дефинирати потенцијалну основицу ПДВ-а.
- Рачунање прихода за потенцијалну основицу пореза би преувеличало наплату ПДВ-а јер у обзир не узима пореске утаје, пореску евазију и проблеме администрирања. Ове факторе је јако тешко процијенити, посебно за нови порески режим, и предмет су оцјене. Представљају озбиљне ризике за пад прихода те их треба узети у обзир како би се спријечиле нереалне процјене буџета.

Због тога су укључене ставке за губитке због законског изузећа малих трговаца, промета добара унутар слободних зона, те пореских превара, нпр. путем фалсификоване документације. С друге стране, очекује се да неки дијелови сиве економије буду обухваћени ПДВ-ом, а посебно дио који се односи на увозе.

- Коначно, ефективност пореске управе ће се одразити на наплату прихода. На основу међународног искуства у сличним земљама, модел калкулације користи почетну стопу од 72%. Она се треба прилагодити у складу са искуством.

Укупна годишња стопа повећања Јединственог рачуна нема много смисла због структуралног прекида, јер су у 2005. индиректни порези дијелом наплаћивани од ентитета и Дистрикта. Могу се тумачити према категорији. Акцизе које наплаћује Управа за индиректно опорезивање ће порастати за 4.7 % у 2006, а царинске даџбине ће се смањити (-5.2%).

ПДВ-е је приказан само у апсолутним износима. Узевши у обзир различите факторе очекује се да стварна основица ПДВ-а буде око 12.500 милиона КМ, што ће уз стопу од 17% донијети годишњи приход од 2.100 милиона КМ у средњем року. Ово представља стопу повећања од 13.6 % у односу на пројецирани порез на промет, тако да пореска реформа неће бити приходовно неутрална када достигне свој пуни потенцијал. Међутим, постоје посебни фактори који ће се одразити на приходе од ПДВ-а у 2006., а поготово заостатак у наплати пореза, што ће умањити наплату прихода. Ово објашњава зашто је коначна процјена дата на само 1.864 милиона КМ. Заједно са пренесеним порезом на промет на нивоу ентитета и Брчког, општи порези на потрошњу ће донијети 2.085 милиона КМ.

Процјене прихода

Пројекције индиректних пореза за 2005. и 2006. су детаљно приказани у табели:

Босна и Херцеговина: Индиректни порези			
	2005	2006	2006
	у милионима КМ		Годишње стопе раста
Јединствени рачун			
ПДВ	0,0	1.864,3	н.а.
Царине	580,5	550,5	-5,2%
Акцизе **)	799,6	837,4	4,7%
Дуван	292,7	319,0	9,0%
Нафта и нафтни деривати	403,1	407,1	1,0%
Алкохол, укљ. пиво	56,8	60,9	7,2%
Кафа	29,5	31,6	7,2%
Остатак	17,5	18,7	7,0%
Порез на промет на	535,9	70,1	-86,9%
Увозне акцизне производе	411,5	51,4	-87,5%
Извозне акцизне производе	124,4	18,7	-85,0%
Путарина	164,7	180,3	9,5%
УКУПНО	2.080,7	3.502,6	68,3%
Влада ФБиХ			
Порез на промет по општој стопи	н.а.***	н.а.***	
Порез на промет производа	536,6	67,1	
Порез на промет производа (нижа стопа)	н.а.***	н.а.***	
Порез на промет услуга(нижа стопа)	252,0	31,5	
Порез на промет по нижој стопи, укупно	н.а.***	н.а.***	
Пренесено	н.а.***	0,0	
УКУПНО *)	788,6	98,6	-87,5%
Влада РС			
Порез на промет по општој стопи	77,7	9,7	
Порез на промет производа (нижа стопа)	168,6	21,1	
Порез на промет услуга (нижа стопа)	138,7	17,3	
Порез на промет по нижој стопи, укупно	307,3	38,4	
Пренесено	23,9	0,0	
УКУПНО	408,9	48,1	-88,2%
Брчко Дистрикт			
Порез на промет производа	21,9	2,7	
Порез на промет услуга	8,1	1,0	
Пренесено	1,6	0,0	
УКУПНО	31,6	3,8	-88,1%
Општа влада	3.309,8	3.653,1	10,4%

*) Без пренесеног

**) Укључујући ентитетску наплату

***) није расположиво

Мјесечни консолидирани извјештаји за период јануар - септембар 2005. године

Припремила: Александра Регоје, помоћник за истраживачки рад

У мил КМ

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Кв1	Кв2	Кв3	Кв4	укупно
Текући приходи	168,8	174,2	220,9	213,5	242,3	364,0	269,5	281,0	258,6				563,9	819,9	809,1		2192,9
<i>Порески приходи</i>	159,7	158,3	200,0	201,3	224,3	226,9	221,7	261,0	236,9				518,0	652,5	719,6		1890,1
<i>Индиректни порези</i>	142,0	139,3	171,3	187,8	208,3	211,6	206,8	246,7	222,2				452,6	607,7	675,7		1736,1
Царине	31,8	36,1	45,8	48,1	52,7	53,7	49,7	55,9	59,4				113,7	154,5	165,0		433,2
Порез на промет	45,9	44,6	56,6	61,7	70,4	69,4	72,1	84,5	73,2				147,2	201,5	229,8		578,4
Акцизе	54,8	49,0	56,4	64,5	70,6	72,1	69,3	87,3	73,8				160,2	207,2	230,3		597,8
Путарина	9,3	9,3	12,1	13,1	14,2	15,5	15,4	18,7	15,3				30,7	42,8	49,3		122,8
<i>Директни порези</i>	17,6	19,0	28,7	13,5	15,9	15,3	14,9	14,4	14,6				65,4	44,7	43,9		154,0
<i>Непорески приходи</i>	9,0	15,9	20,9	12,2	18,0	137,1	33,1	19,9	21,7				45,8	167,2	74,7		287,7
<i>Донације/Грантови</i>	0,1				0,1	0,1	14,7	0,1					0,1	0,2	14,8		15,1
Текући расходи	125,2	198,2	218,9	219,1	233,4	292,0	198,4	237,7	228,3				542,2	744,6	664,4		1951,2
<i>Текући издаци</i>	30,9	54,8	71,7	64,0	62,2	94,9	41,1	59,3	60,8				157,4	221,1	161,2		539,7
<i>Плате и накнаде</i>	25,2	45,6	62,4	53,9	53,4	85,2	32,6	52,1	52,6				133,1	192,5	137,2		462,9
Накнаде	1,7	10,9	13,1	13,2	13,2	29,3	2,9	14,4	14,5				25,7	55,8	31,8		113,3
Издаци за материјал и услуге	5,8	9,2	9,3	10,1	8,8	9,7	8,5	7,3	8,2				24,3	28,6	24,0		76,9
<i>Грантови/Соц. трансфери/Субвенције</i>	32,8	60,4	60,1	62,2	60,0	103,2	66,1	60,7	65,9				153,3	225,4	192,7		571,4
Трансфери домаћинствима	8,8	37,8	35,7	38,9	36,5	78,3	39,5	37,4	41,8				82,4	153,7	118,7		354,8
Трансфери организацијама/институц.	19,8	15,5	19,0	14,1	16,8	16,1	14,4	13,1	14,3				54,2	46,9			
Субвенције	4,2	7,1	5,4	9,3	6,7	8,7	12,2	10,2	9,8				16,7	24,8	32,2		73,7
од којих: Јавна предузећа																	
<i>Плаћање камате</i>	0,4	3,0	2,0	1,4	5,1	4,4	0,4	4,3	2,2				5,3	10,9	6,9		23,1
<i>Остали издаци/потрошња/трансфери</i>	5,5	9,2	10,6	9,6	8,0	6,7	10,3	8,5	9,8				25,3	24,3	28,6		78,2
<i>Трансфери са јединственог рачуна УИО</i>	44,2	45,1	60,9	64,3	62,5	69,0	66,8	81,4	72,2				150,2	195,8	220,4		566,5
Буџет БиХ	18,6	19,6	23,5	20,6	20,6	21,5	20,6	22,5	21,5				61,7	62,6	64,6		188,9
ФБиХ / кантони, Дирекција за цесте	16,8	15,4	25,0	27,9	27,4	32,8	32,0	37,9	33,6				57,1	88,1	103,5		248,7
РС / градови, општине, ЈП "Путеви РС"	5,8	6,1	7,4	10,2	8,3	8,2	7,8	13,0	10,2				19,3	26,6	31,0		77,0
Брчко Дистрикт	3,1	4,0	5,1	5,7	6,2	6,5	6,3	7,7	6,8				12,2	18,4	20,8		51,4
<i>Амортизација дуга</i>																	
од чега: вањски дуг (са ЈР УИО)	10,5	24,8	12,7	16,3	34,7	12,4	12,7	22,4	16,4				47,9	63,4	51,4		162,7
<i>Трансфери вишим нивоима власти</i>																	
<i>Трансфери општинама</i>	0,9	0,9	0,9	1,3	0,9	1,5	0,9	1,1	1,1				2,7	3,7	3,2		
Владина штедња (1-2)	43,6	-24,0	2,0	-5,6	8,9	72,1	71,2	43,3	30,2				21,6	75,3	144,7		241,7
<i>Капитални издаци</i>	1,6	3,5	1,9	1,7	2,4	33,3	15,3	3,3	1,9				6,9	37,4	20,5		64,8
Владин суфицит/дефицит (3-4)	42,1	-27,5	0,1	-7,4	6,5	38,8	55,9	40,0	28,3				14,7	37,9	124,3		176,9

Табела 1. Мјесечни консолидирани извјештаји јануар – септембар 2005. године

Напомене уз извјештај:

1. Консолидирани извјештај укључује:

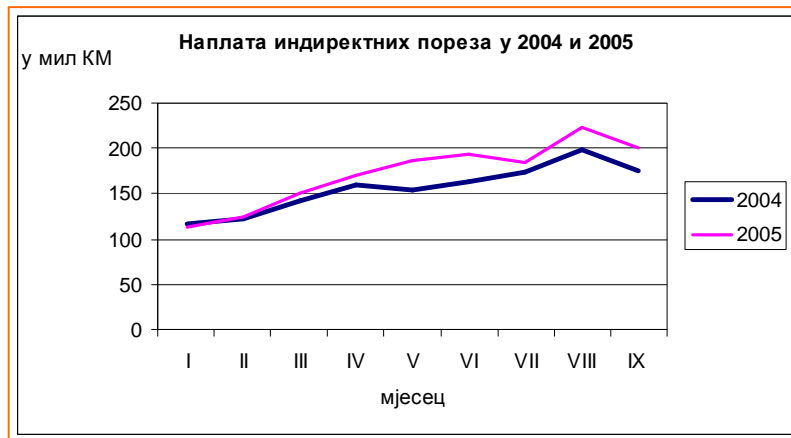
- приходе од индиректних пореза које прикупља Управа за индиректно опорезивање на Јединствени рачун,
- трансфере са Јединственог рачуна УИО за сервисирање спољног дуга,
- трансфере са Јединственог рачуна УИО за финансирање Брчко Дистрикта, кантона, општина и Дирекција за путеве,
- приходе буџета Босне и Херцеговине са Јединственог рачуна УИО,
- приходе и расходе буџета Федерације БиХ,
- приходе и расходе буџета Републике Српске.

2. Подаци о приходима и расходима Федерације БиХ и Републике Српске нису у потпуности усклађени због примјене различитих рачуноводствених метода.

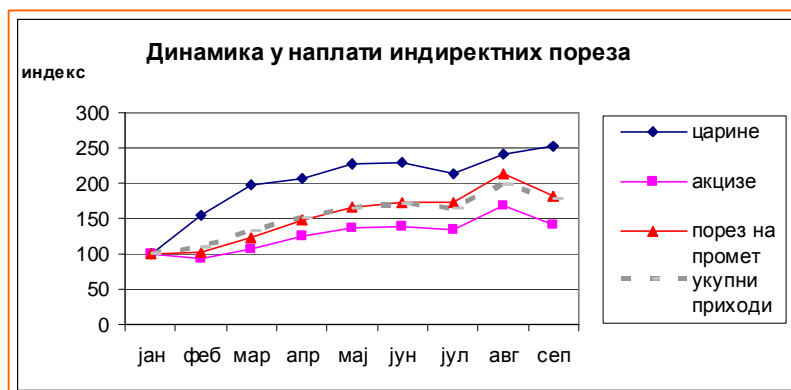
3. Након што буду доступни мјесечни подаци о сопственим приходима и расходима буџета БиХ Одјељење ће објавити кориговани извјештај за исти период.

Јединствени рачун УИО

Управа за индиректно опорезивање (УИО) је у три квартала 2005.г. прикупила више од 80% планираних прихода. У септембру 2005.г. забиљежен је мали пад у наплати прихода од индиректних пореза у поређењу са мјесецем августом када је прикупљен рекордни износ индиректних пореза, посматрајући од 1. јануара 2005.г. када је успостављен Јединствени рачун УИО.

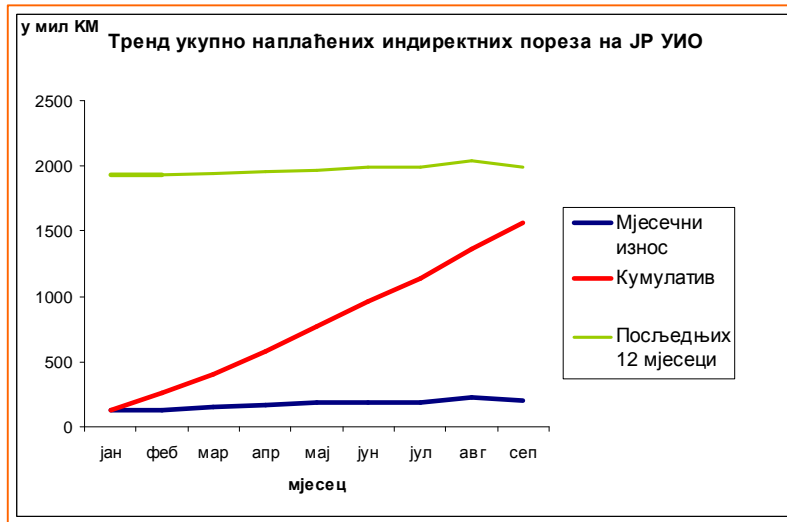
Графикон 3. Наплата индиректних пореза у 2004 и 2005 години

Графикон 4. Динамика у наплати индиректних пореза

Наплата прихода од индиректних пореза које прикупља УИО је подложна цикличним или сезонским промјенама у кретању робне размјене са иностранством. Како се види на графикону 3. сличан тренд у наплати имали смо и прошле године у мјесецу августу када је наплаћен највећи износ прихода у цијелој 2004.г.

Што се тиче наплате главних група индиректних пореза пораст у септембру биљежи наплата царина и царинских даџбина. Кретање наплате најважнијих група прихода, те укупних индиректних пореза које прикупља УИО дани су у графиконима 4 и 5.

Графикон 5. Тренд укупно наплаћених индиректних пореза на ЈР УИО

Од 1.1.2005.г. Управа за индиректно опорезивање је једина институција у БиХ надлежна за прикупљање индиректних пореза: царина и царинских дажбина, акциза, пореза на промет акцизних производа и путарине. Према динамичком плану наплате предвиђа се да ће УИО у 2005.г. прикупити близу 2 млрд КМ на Јединствени рачун од индиректних пореза у њеној надлежности.

Из рада Одјељења

4. октобар 2005.г.

На скупу дипломата из десетак Амбасада чланица Европске уније у БиХ мр.сц. Динка Антић је одржала предавање о увођењу ПДВ-а у свјетлу имплементације фискалне реформе у сфери индиректних пореза, са посебним освртом на одредбе Закона о ПДВ-у које су релевантне за иностране компаније. Скуп је одржан на иницијативу Амбасаде Велике Британије која до краја 2005.г. предсједава Европском унијом.

25. октобар 2005.г.

У просторијама Регионалног центра УИО у Сарајеву завршена је серија од 12 предавања проф. др Паула Бернда Шпана на тему "Глобално економско окружење".

Слика 1. Група полазника на завршном предавању

Курс је базиран на програму магистарских студија које организују Duke Универзитет (САД) и Goethe Пословна школа из Франкфурта, а обрађене су теме о макроекономији, глобалној економији, националном доходу, макроекономској политици, цијенама, инфлацији, запослености, инвестицијама, капиталу и његовом међународном току, каматним стопама, финансијским средствима, понуди новца и монетарној политици, девизним курсевима и међународном финансијском систему.

Проф. др. Шпан је професор Универзитета у Франкфурту, експерт ММФ-а и свјетски признати стручњак у области макроекономије и фискалне политике. Проф. Шпан је ангажован од стране УО УИО на успостави Одјељења за макроекономску анализу и Фискалног савјета БиХ.